

สภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1

The State and Problems of Multi-grade Teaching in Small Size Schools at Key Stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1

ศุภมาศ กุลดั่งวัฒนา¹ รศ.อนันต์ ปานศุภวัชร² และ ผศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์³

Supamarch Kultangwattana,¹ Assoc.Prof.Anun Pansuppawat,² Asst.Prof.Dr.Varo Pengsawat³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²กศ.ม. (ชีววิทยา) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ศษ.ด. (ศึกษาศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และเสนอแนวทางพัฒนาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (ป.1-ป.6) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 741 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 282 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคริจซ์ และมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดชั้นเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นด้านการจัดชั้นเรียนน้อยกว่าครู 4) การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครู 5) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ควรนำไปพัฒนา ได้แก่ ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการปรับหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทผู้เรียน ด้านบทบาทผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก ช่วงชั้นที่ 1-2 (ป.1-ป.6)

ABSTRACT

This research aimed to study, compare and suggest guidelines to improve the state and problems of multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1 based on the opinions of the administrators and teachers in the small size schools at key stages 1-2 that offered the multi-grade teaching. The sample groups of 282 people consisted of administrators and teachers in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1 in the academic year 2009. The sample group size was determined using the table of Krejcie and Morgan and gained by multistage random sampling. The instrument used to collect the data was a five-rating scale questionnaire, constructed by the researcher, which had the reliability of 0.97. The statistics used to analyze the data were percentages, means, standard deviations and t-test (Independent Samples). The results of the study were as follows: 1) The overall and each aspect of the state of the multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1 showed a high level. 2) The overall and each aspect of the problems of the multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1 showed a moderate level. 3) The opinions of the administrators and teachers on the state of the multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1, as a whole, did not show the statistically significant difference. When each aspect was considered, it was found that the opinions of the administrators and the majority of teachers on the aspect of classroom management showed the statistically significant difference at the .05 level. The opinions of the administrators on the classroom management were lower than the teachers. 4) The opinions of the administrators and teachers on the problems of the multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1, as a whole, showed the statistically significant difference at the .01 level. When each aspect was considered, it was found that the opinions of the administrators and teachers on every aspect showed the statistically significant difference at the .01 level. The opinions of the administrators on every aspect were higher than the teachers. 5) The guidelines for improving the multi-grade teaching in small size schools at key stages 1-2 under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 1 that were suggested in the study included: classroom management, curriculum improvement, learning activities management, students' roles and guardians' roles.

Keywords: Multi-grade teaching, small size schools at key stages 1-2

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สรุตนัย ทังทอง. 2551 : 1; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติสาระที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไว้ในมาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้น

พื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สรุตนัย ทังทอง. 2551 : 1; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว นำไปสู่นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งมีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาอยู่ 2 ประเด็น คือ ความเสมอภาคของประชากรวัยเรียนที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา โดยเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน คุณภาพการศึกษาของประชากรวัยเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม

และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป.) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต นั้น ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนในสังกัด 32,262 แห่ง เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา 13,518 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 60 คนลงมา รวม 4,704 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 1)

สุรเสน ทังทอง (2551 : 2 - 3) ได้สรุปปัญหาสำคัญ ๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้ นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ เช่น มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู : นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง 1 : 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 8-11 เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาในพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอปลาปาก อำเภอธาตุพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอนาแกและอำเภอวังยาง มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 291 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 123 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.27 ของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนขนาดเล็กมีเหตุผลและความจำเป็นในการจัดการเรียนรูแบบคละชั้นเรียน การสอนแบบคละชั้นเรียน (Multi-grade) หมายถึง การสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถต่างกัน แต่มาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน โดยมากมักจะจัดรวมกันตั้งแต่ 2 ระดับชั้นขึ้นไปรวมเป็นชั้นเดียว บางครั้งเรียกว่า ห้องเรียนรวมชั้น เช่น ป.1-2 หรือ ป.1-2-3 ฯลฯ) ในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 เนื่องจากอัตราการเกิดของเด็กเข้าเรียนต่ำมีจำนวนนักเรียนน้อยเกินไป ลักษณะนี้มักจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล ประชากรอยู่กระจัดกระจาย นักเรียนในแต่ละชั้นน้อยเกินไป และสิ้นเปลืองงบประมาณถ้าจะจัดครู 1 คน ต่อ 1 ชั้น อัตรา

การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนสูง มีนักเรียนมากเกินไป จำนวนครูไม่เพียงพอ ในบางประเทศที่มีการรณรงค์เรื่อง การศึกษาเพื่อปวงชน (EFA) จะมีการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนสูง ครูที่ได้รับการอบรมเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีน้อยมาก เหตุผลทางปรัชญาการศึกษาในบางประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรูแบบคละชั้นเรียนมีใช้ทั่วไป แม้ในเมืองใหญ่ซึ่งมีครูเพียงพอ และสอนชั้นเดียว เนื่องจากการจัดการเรียนรูแบบคละชั้นเรียนเป็นประโยชน์แก่เด็กนักเรียน ทั้งด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ทางสังคมและด้านอารมณ์

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ว่ามีสภาพและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
5. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก

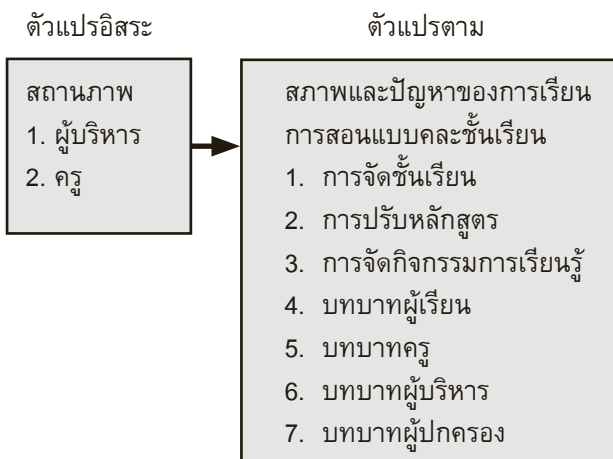
3. สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบงานโรงเรียนที่สอนแบบคละชั้นเรียนต้องดำเนินการตามองค์การยูเนสโก (ดิษยุทธ์ บัวจุม. 2546 : 35 - 44; อ้างอิงมาจาก Unesco. 1989 : 12, 74, 77 - 78) กรมวิชาการ (ดิษยุทธ์ บัวจุม. 2546 : 34; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ. 2539 : 1 - 23) และรูปแบบการจัดห้องเรียนคละชั้นเรียนที่ออกแบบโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และแผนการจัดการเรียนรู้คละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 5 - 7)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางและสังเคราะห์เป็นกรอบคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 741 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

1. กำหนดสุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากจะได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนทั้งสิ้น 94 โรงเรียน

2. ทำการสุ่มแบบเจาะจงผู้บริหารโรงเรียนตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในข้อ 1) ซึ่งได้จำนวน 94 คน

3. ทำการสุ่มตัวอย่างครูจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 1. ใช้สัดส่วนผู้บริหาร : ครู ในอัตราส่วน 1 : 2 คน โดยการใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 282 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.24 ถึง 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 94 โรงเรียน และนำแบบสอบถามกลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยได้ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยใช้สถิติค่าที่ (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples)

3. การหาแนวทางพัฒนา โดยนำสภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.63$ และนำปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.16$) มาหาแนวทางพัฒนา แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงนำมาหาความถี่เพื่อกำหนดเป็นวิธีการพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นด้านการจัดชั้นเรียนน้อยกว่าครู

4. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครู

5. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ด้านที่ต้องนำมาหาแนวทางพัฒนา คือ ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการปรับหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทผู้เรียน ด้านบทบาทผู้ปกครอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ตั้งไว้ว่า สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัดชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดแยกระดับชั้นโดยแบ่งส่วน การจัดกลุ่มนักเรียนที่ระดับชั้นไม่ได้ไล่เรียงตามกันเข้าด้วยกัน การจัดเป็นแนวตามระดับชั้น การจัดกลุ่มนักเรียนที่มีวิชาเรียนมากกว่าเข้ากลุ่มกับนักเรียนที่มีวิชาเรียนน้อยกว่า และการจัดที่หนึ่งระดับชั้นในทิศทางกลับกัน

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ตั้งไว้ว่า ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาของการจัดการเรียน

การสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในด้านการจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปรับหลักสูตร บทบาทครู บทบาทผู้ปกครอง บทบาทผู้เรียนและบทบาทผู้บริหาร ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ได้จัดอบรมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีแผนการจัดชั้นเรียน แผนการจัดการเรียนรู้บันทึกเป็นแผ่น CD แจกทุกโรงเรียนที่สอนแบบคณะชั้นเรียน และมีโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนบางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของโกศล ปราคำ และวัชรภร วัตรสุข (บพิท ศิริ. 2546 : 37; อ้างอิงมาจาก โกศล ปราคำ และวัชรภร วัตรสุข. 2536) พบว่า นวัตกรรมทางการศึกษา 2 รูปแบบ คือ รูปแบบศูนย์โรงเรียนและรูปแบบรวมชั้นเรียน เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนได้ นักเรียนมีความเสมอภาคในการเรียนรู้จากครูผู้สอนในศูนย์โรงเรียนเพิ่มขึ้นกว่าที่เคยได้รับที่โรงเรียนเดิม การจัดการศึกษาลักษณะนี้ลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนได้จริง ลดความสูญเปล่าทางการศึกษาที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม แสดงออกถึงความมีชีวิตชีวา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รวมถึง บพิท ศิริ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กแบบรวมเรียนช่วงชั้น ซึ่งเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ครูมีการปรับปรุงแผนการเรียนรู้อยู่เสมอ และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ส่วนอาคารเรียนและอาคารประกอบเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการการบริหาร โรงเรียนมีแผนงานชัดเจน สอดคล้องกับสภาวะของโรงเรียน และด้านผลผลิต นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้ง สุนทรีย์ สุวรรณภูมิ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการดำเนินงานการบริหารรูปแบบการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ด้วยวิธีการรวมชั้นเรียน และบูรณาการระหว่างวิชาโดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อมาก เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาในการสอน สามารถแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น และขาดแคลนสื่อการเรียนได้ นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจจากการเรียนการสอน

รูปแบบบูรณาการด้วยวิธีการรวมชั้นเรียนและบูรณาการระหว่างวิชาโดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี นักเรียนมีความสนใจการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถนำเสนอแนวคิด ช่วยกันวางแผน เสนอแนวทางวิธีการทำงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน ปัญหา คือ ครูไม่มีเวลาจัดการเรียนรู้ให้ครบร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะต้องทำงานด้านอื่น เช่น งานธุรการ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรน้อย บุคลากรมีจำนวนจำกัด ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น จัดบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการทำงานธุรการ เพื่อลดภาระครู ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ และการทำงานควรทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยนำชุมชนเข้ามาช่วยเหลือ และ ฟลอริดา ซี จี เบ็กส์ (Florida C G Beukes. 2006 : บทคัดย่อ) พบว่ามีผลกระทบทางลบบางอย่างต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ข้อมูลได้บ่งชี้ว่า ครูผู้สอนขาดทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียนและโรงเรียนไม่มีแผนเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูผู้สอนต้องได้รับการฝึกสอนเป็นอย่างดี มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนแบบคณะชั้นเรียน ทั้งนี้รวมถึงพ่อแม่ของนักเรียนก็มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนแบบคณะชั้นเรียนของนักเรียน กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสูตร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และระดับการศึกษาของครู และการวัดและประเมินผล ต่างก็ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบคณะชั้นเรียนจำเป็นต้องจัดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่ต้องตระหนัก มีแนวปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน และสนับสนุนผู้เรียนและครูในการจัดการสอนแบบคณะชั้นเรียน

3. สมมติฐานข้อที่ 3 ตั้งไว้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนจัดทำหลักสูตรได้เอง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการบูรรวมและการหลอมรวมเนื้อหา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องและสัมพันธ์กันทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเพิ่มเติมเนื้อหาใหม่ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และใกล้ชีวิตจริง มีการหลอมรวมหลักสูตรและบูรณาการกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการศึกษาข้อมูลหรือความรู้ใหม่ มุ่งให้ข้อมูลหรือสาระใหม่แก่ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามควรแก่วัยและความสามารถของนักเรียน เช่น การสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต ค้นคว้าจากห้องสมุด ตลอดจนการใช้วิทยากรในท้องถิ่น มีการนำไปใช้ มุ่งให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้จริง โดยการเน้นกระบวนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนต่างชั้นปฏิบัติกิจกรรมเดียวกันเป็นกิจกรรมรวมโดยต่างฝ่ายต่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน บางส่วนแยกกันปฏิบัติตามศักยภาพพื้นฐานความรู้และตามสาระที่หลักสูตรกำหนด ลักษณะของกิจกรรม เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม กระบวนการและผลลัพธ์ เน้นกระบวนการกลุ่มและ/หรือรายบุคคล เช่น สอนรวมชั้น จับคู่ กลุ่มย่อย การสอนโดยกลุ่มเพื่อน (เพื่อนสอนเพื่อน) และการสอนข้ามกลุ่มอายุ มีลักษณะหลากหลาย และบูรณาการมีลักษณะสัมพันธ์หรือใกล้เคียงชีวิตจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะในการจัดทำเป็นรายชั้นปี แผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นเรียน มีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและสอดคล้องกับระดับความสามารถ โดยจัดนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน เช่น ป.1 กับ ป.2, ป.2 กับ ป.3, ป.3 กับ ป.4, ป.4 กับ ป.5, ป.5 กับ ป.6 มีการกำหนดตารางเวลาเรียนในแต่ละเรื่องให้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเหมือนชีวิตจริง สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน มีกิจกรรมหมุนเวียนรายวันให้นักเรียนปฏิบัติ ยึดหลักการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment) โดยอาศัยเทคนิคและเครื่องมือที่หลากหลาย ใช้แฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของ

นักเรียนอย่างรอบด้าน โรงเรียนจัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกิด โอมฤก (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นที่ตรงกันในด้านความพอใจในการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ ครูมีความพอใจที่มีครูเพิ่มเป็นแบ่งเบาภาระและมีเวลาในการเตรียมการสอน นักเรียนมีความสุขสนุกสนานที่ได้เรียนร่วมกับนักเรียนหลายๆ หมู่บ้าน ทำให้ได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นและไม่มีปัญหาในการร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นด้านการจัดชั้นเรียนน้อยกว่าครูซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณิชย์ สาขามูละ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. สมมติฐานข้อที่ 4 ตั้งไว้ว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกันมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชรัชัย ถนันทพิทย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้น ป. 6 ในโรงเรียนที่สอนแบบรวมชั้นเรียนกับโรงเรียนที่สอนแบบปกติ สังกัดกรุงเทพมหานคร” พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้น ป. 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนที่สอนแบบรวมชั้นเรียน มีค่าเท่ากับ 43.90 และ

ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป. 6 ของนักเรียนในโรงเรียนที่สอนแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 41.5 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ ฟลอริดา ซี จี เบ็กส์ (Florida C G Beukes. 2006 : บทคัดย่อ) พบว่ามีผลกระทบทางลบบางอย่างต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน ข้อมูลได้บ่งชี้ว่า ครูผู้สอนขาดทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียนและโรงเรียนไม่มีแผนเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูผู้สอนต้องได้รับการฝึกสอนเป็นอย่างดีมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรูที่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนแบบคละชั้นเรียน

5. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยนำสภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.63$) และนำปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.16$) มาหาแนวทางพัฒนา แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงนำมาหาความถี่เพื่อกำหนดเป็นวิธีการพัฒนา ด้านที่ต้องนำมาหาแนวทางพัฒนา คือด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการปรับหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู ด้านบทบาทผู้เรียน ด้านบทบาทผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนขนาดเล็กควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนไปใช้ในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อแก้ปัญหา การจัดชั้นเรียน การปรับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรูและครูไม่ครบชั้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู ผู้บริหารและการบริหารจัดการในโรงเรียน
2. ครูควรใส่ใจกับการจัดเตรียมห้องเรียนคละชั้นมุมความรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู เตรียมการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรูแบบคละชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลได้รายบุคคล และนำแผนการ

จัดการเรียนรูไปใช้ปฏิบัติจริง มีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อทำให้การเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนอย่างกว้างขวางต่อไป
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน กับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน กับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในภาพรวมและในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู
5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในภาพรวมและในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู
6. ควรศึกษาถึงผลสำเร็จในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนแบบ คละชั้นเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
7. ควรศึกษาถึงผลสำเร็จในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนแบบ คละชั้นเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการใช้แผนการจัดการเรียนรูแบบคละชั้นเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. (2551). แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2551-2553. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แผนการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก (Multigrade Lesson Plan for Small School). ม.ป.ท.
- _____. (2550). สรุปข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550. ม.ป.ท.
- _____. (2547). การจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ดิษยุทธิ์ บัวจุม. (2546). ผลของการสอนคณิตศาสตร์ แบบการเรียนรู้รวมชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนบ้านห้วยงูเหลือม จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บพิท ศิริ. (2546). การประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก แบบรวมเรียนช่วงชั้น ของศูนย์โรงเรียนสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธรัชย์ ถนงทิพย์. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่สอนแบบรวมชั้นเรียน กับโรงเรียนที่สอนแบบปกติสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเกิด โอมฤก. (2544). การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสันปูเลย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วานิชย์ สาขามูละ. (2549). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุนทรี สุวรรณภูมิ. (2549). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกรณีโรงเรียนวัดสารภีวิทยาคาร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรเสน ทังทอง. (2551). ผลงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แบบรวมชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1. [Online], Available: <http://202.143.131.23/surasen/index.php?name=knowledge&file=readknowledge&id=11> [1 กรกฎาคม 2551].
- Beukes, Florida C G. (2006). **Managing The Effects of Multi-Grade Teaching on Learner Performance in Namibia.** [Online], Available: <http://ete.rau.ac.za/theses/available/ete-03132007-105315/restricted/MEd-Florida-Beukes.pdf> [1 July 2009].
- Unesco. Principal Regional Office for Asia and the Pacific. (1989). **Multigrade teaching in single teacher primary schools.** Bangkok: Unesco.